



MENSA

ČESKO



duben/2025



ČESTNÉ UZNÁNÍ 2025: HLASOVÁNÍ SPUŠTĚNO!

Všem členům děkujeme za zasláné nominace pro letošní ročník Čestného uznání Mensy Česko. Nebylo snadné vybrat z nich pětici osobností, o kterých máte od 1. do 30. dubna možnost hlasovat na intranetu (po přihlášení v sekci Ankety > Hlasování).

Na Čestné uznání Mensy 2025 členové Mensy nominovali tyto osobnosti:

Prof. Jiří Friml, Ph.D., Dr. rer. nat, M.Sc.

Biolog specializující se na rostlinnou fyziologii, zejména na studium hormonu auxinu, který řídí mj. vývoj embryí, růst kořenů, tvorbu listů a květů, zrání plodů nebo třeba otáčení slunečnice za sluncem. Během své kariéry publikoval řadu odborných článků, které přispěly k hlubšímu pochopení mechanismů regulujících růst rostlin, jeho publikace jsou hojně citované. Doktorské studium absolvoval v Institutu Maxe Plancka v Kolíně nad Rýnem, kde také obhájil doktorát. Další doktorát z chemie obhájil v Brně na Masarykově univerzitě. Ve 33 letech byl jmenován profesorem a vedoucím ústavu buněčné biologie rostlin na univerzitě v Göttingenu. V letech 2007 až 2012 byl profesorem v Gentu a přednášel i na Masarykově a Karlově univerzitě. V současnosti působí od Institute of Science and Technology Austria.

Ing. Petr Hrdlička, CSc.

Automobilový konstruktér a vývojář, jehož nejnámějším dílem je Škoda Favorit, významně ovlivnil Škodu Rapid a Škodu 1000 MB, průkopník spolupráce československého automobilového průmyslu se zahraničními partnery. Pracoval ve Švýcarsku ve firmě Oerlicon, kde se podílel na vývoji součástek pro automobilky Peugeot a Volkswagen, a dokonce pro vrtulníky a závodní vozy Formule 1. Kvůli původu byl omezen na učňovské studium v AZNP, po maturitě na průmyslovce studoval na ČVUT, kde získal titul Ing. i CSc. V AZNP se stal konstruktérem a později ředitelem výzkumu. V ÚVMV pracoval jako programátor, konstruktér převodů a vedoucí rozvoje – podílel se na vývoji většiny vozidel vyráběných v ČSSR. Budoval síť dealerů a vedl pobočky. V roce 2019 obdržel od prezidenta Medaili za zásluhy I. stupně.

Prof. Ing. Vladimír Mařík, DrSc., Dr.h.c.

Zakladatel a ředitel (nyní vědecký ředitel) Českého institutu informatiky, robotiky a kybernetiky (CIIRC) na ČVUT. Katedra kybernetiky na FEL, kterou založil a vedl, získala v roce 2000 titul výzkumného Centra excellence EU. Založil také Rockwell Automation Research Center Praha a je předsedou představenstva společnosti CertiCon, a.s., která vyvíjí náročná řešení pro životně kritické aplikace a je zapojena do transferu technologií z univerzitního prostředí do průmyslu. Zabývá se AI, multiagentními a znalostními systémy, softcomputingem a aplikacemi pro plánování výroby. Je autorem nebo spoluautorem řady odborných článků a spoluautorem pěti amerických patentů. Od rakouského prezidenta dostal „čestný kříž pro vědu a umění“, od českého prezidenta Medaili za zásluhy, dále čestný doktorát z VUT Brno a indické NIMS University.

Doc. Mgr. Petr Pokorný, Ph.D.

Biolog, paleoekolog, environmentální ekolog a vysokoškolský pedagog. Pracuje v Centru pro teoretická studia UK a AV ČR, věnuje se vlivu zemědělství na fungování a stabilitu společenstev. Zabývá se především čtvrtohorní paleoekologií a vývojem přírody a krajiny. Účastnil se mezioborových výzkumů v severovýchodní Africe. Je autorem řady vědeckých prací a podílel se na psaní odborných a populárně vědeckých knih. Zabývá se především kvartérní paleoekologií a vývojem vegetace a krajiny v posledním glaciálu a současném interglaciálu. Vzhledem k předmětu svého vědeckého zájmu se často dostává na pomezí přírodních a společenských věd (zejména archeologie a antropologie). Byl editorem publikace Afrika zevnitř – kontinentem sucha a věčných proměn nominované na cenu Magnesia Litera za naučnou literaturu.

Prof. RNDr. Šárka Pospíšilová, Ph.D.

Prorektorka Masarykovy univerzity pro výzkum a doktorské studium, vedoucí Centra molekulární medicíny CEITEC, přednostka Ústavu lékařské genetiky a genomiky a vedoucí Centra molekulární biologie a genetiky Interní hematologické a onkologické kliniky Lékařské fakulty MU a FN Brno. Věnuje se výzkumu v oblasti genetiky, genomiky a molekulární hematologie. Významných výsledků dosáhla v oblasti výzkumu nádorového supresoru p53 u hematologických malignit, které byly celosvětově uplatněny v diagnostice leukémií. Podílela se na založení výzkumné infrastruktury Národního centra lékařské genomiky, koordinuje projekt 1000 českých genomů a zastupuje ČR v Evropské iniciativě Genome of Europe a 1+ Million Genomes. Byla zvolena členkou Evropské vědecké organizace EMBO. Je autorkou či spoluautorkou řady vědeckých publikací, sedmi patentů a několika odborných knih, aktivně se podílí na popularizaci vědy pro veřejnost.



Hlasujte do 30. dubna
po přihlášení na
intranet.mensa.cz

Hlasování najdete v levém menu
v sekci **Ankety > Hlasování.**

VÍKEND O NADANÝCH DĚTECH – ŠKOLENÍ PRO LEKTORY 8.–9. BŘEZNA 2025

Po několika letech se nám opět podařilo zorganizovat akci zaměřenou na lektory, kteří se chtějí věnovat osvětě v oblasti péče o nadané děti. V rámci nové skupiny dobrovolníků v oblasti nadaných dětí, kterou jsme iniciovali na podzim loňského roku, se nám přihlásilo několik nadšenců, kteří projeví zájem šířit tuto problematiku ve školách mezi další pedagogy.

Přichystali jsme tedy nejen pro ně ve spolupráci s Asociací freelancerů ve školství – AFREŠ víkend nabitý informacemi, sdílení zkušeností a rozšiřování obzorů v tomto tématu. V hotelu Astra v Praze – Strašnicích se sešlo téměř 60 nejen pedagogů, kteří věnovali svůj volný čas tomu, aby si prohloubili své znalosti v oblasti identifikace, rozvoje, podpory a nastavení možností v rámci vzdělávání nadaných dětí.

Víkend to byl vskutku inspirativní a přínosný pro všechny strany. Ohlasy byly více než pozitivní a my doufáme, že všichni účastníci získané informace budou moci nadále využívat ve své práci a že někteří z nich rozšíří naše řady lektorů, kteří jezdí po školách a tuto problematiku přibližují více učitelům.

Děkujeme.



MENSA DĚTSKÁ KONFERENCE

PRVNÍ SKUTEČNĚ DĚTSKÁ KONFERENCE. OD DĚTÍ PRO DĚTI.

Máš zajímavý koníček? Věnuješ se ve svém volném čase něčemu nad rámec toho, co se učíte ve škole? Sestrojuješ, bádáš, píšeš, zkoumáš? Pak přijď a představ svůj zájem ostatním! Potkáš se s podobně nadšenými dětmi a získáš certifikát o své účasti. Přihlásit se může jednotlivec stejně jako tým.

Jsi žákem 1.–9. třídy základní školy nebo odpovídajícího ročníku víceletého gymnázia? Pak hledáme právě tebe! Staň se jedním z prezentujících na této jedinečné akci.

Pro mnohé z vás to bude první velká zkušenost představit svůj zájem ostatním. Konference bude otevřena veřejnosti, pozveme také další šikovné děti, jejich rodiče a učitele.

Nevíš, co bys prezentoval, ale zajímá tě, co dělají ostatní? Stejně přijď! Rozhodně bude na co koukat.

Cílem dětské konference je motivovat a inspirovat nadané děti k vlastní činnosti, k rozvoji svých zájmů a k prezentování před ostatními dětmi, stejně jako jim nabídnout propojení mezi sebou, seznámení se a vzájemnou inspiraci. Nejedná se o vysoce vědeckou konferenci, ale o prezentaci dětských zájmů z jakýchkoliv oborů.

První ročník konference proběhne v Českých Budějovicích, Plzni, Prostějově a Ústí nad Labem.

Podrobnosti k termínům konání v jednotlivých lokalitách a přihlášky se objeví v blízké době v kalendáři akcí na deti.mensa.cz.

Mensa dětská konference
Plzeň: 24. 5. 2025
mensa.click/iw

Mensa dětská konference
České Budějovice: 24. 5. 2025
mensa.click/iix

Kalendář akcí
mensa.click/akce-deti

MENSA DĚTSKÁ KONFERENCE

květen - červen 2025

České Budějovice, Plzeň, Prostějov, Ústí nad Labem



MENSA
ČESKO



NOVÉ SPOLUPRACUJÍCÍ ŠKOLY, ŠKOLKY A KLUBY NADANÝCH DĚTÍ

Zuzana Kořínková

Mezi nově spolupracujícími školami, školkami a kluby nadaných dětí se přidaly mateřské školy Kravaře-Kouty a Školka ve VFN v Praze, základní školy Formanská, Katolická ZŠ v Uherském Brodě a nově vzniklé Kluby nadaných dětí při ZŠ Libiš a ZŠ Praha 7, Strossmayerovo náměstí.

V současné době tak s Mensou spolupracuje 114 škol, 85 školek a 67 klubů nadaných

děti. Jejich kompletní přehled a medailonky najdete na deti.mensa.cz.

Mateřská škola Kravaře-Kouty

(mensa.click/1j0) je třířádná mateřská škola s křesťanským zaměřením. „Naší vizí je otevřená mateřská škola s důrazem na učení dětí, rodičů i veřejnosti. Nabízíme rodičům individuální konzultace a rozvíjíme osobnost dítěte s důrazem na jeho individuální potřeby. Pokud se u dítěte projeví známky nadání, přizpůsobíme mu vzdělávací přístup a aktivity,“ vysvětluje ředitelka Renata Rozkošná.

Školka ve VFN (mensa.click/1j1) byla založena v roce 2012 při Všeobecné fakultní nemocnici v Praze. Základní filozofií školky je probouzet v dětech lásku k poznání a k učení, předávat jim mravní zásady a vést je k morálnímu jednání. Školka se zaměřuje na rozvoj intelektu a vědomostí dětí pomocí zážitkového učení, širokého spektra pomůcek, fyzických aktivit jako plaveckého a lyžařského výcviku, logopedie nebo výuky angličtiny. „Díky vysokému počtu pedagogů můžeme skutečně individuálně rozvíjet potenciál každého dítěte, k čemuž využíváme i cílené časté pedagogické diagnostiky, Začlenění prvků metody NTC Learning bylo přirozeným rozšířením našich aktivit a na kurzu NTC Learningu bylo milým překvapením, že mnoho z prezentovaných prvků již aktivně používáme v naší každodenní praxi,“ uvádí ředitelka Zuzana Staňková.

Katolická základní škola v Uherském Brodě

(mensa.click/1j2) nabízí rodinné prostředí a individuální přístup díky menšímu počtu žáků ve třídách. Škola podporuje nadané žáky mimo jiné pravidelnou účastí v soutěžích, například v Logické olympiádě. V příštím školním roce plánuje otevření klubu nadaných dětí nebo klubu deskových her. „Do budoucna plánujeme další projekty pro rozvoj talentů a potenciálu našich žáků,“ říká učitelka Miriam Nicolardi.

ZŠ Formanská (mensa.click/1j3) sídlí na okraji Prahy a aktuálně nabízí výuku na prvním stupni v menších třídách do 20 žáků. „Využíváme moderní metody výuky a diferencujeme zadání podle schopností dětí. Nadaným žákům nabízíme pestrou škálu aktivit – od kroužku deskových her, přes šachové turnaje v družině, až po kroužek Věda nás baví. Děti se také pravidelně účastní různých soutěží, ve kterých dosahují skvělých výsledků,“ představuje fungování školy statutární zástupce ředitelky Marcela Pořízková. „Pro nadané a aktivní žáky plánujeme založit speciální skupinu zaměřenou na měsíční projektovou výuku, která podpoří jejich zvědavost, kritické myšlení a schopnost samostatně pracovat na komplexnějších úkolech. Věnovat se bude mimo jiné experimentům, tvůrčímu psaní, programování, konstrukčním a inženýrským výzvám či digitálním technologiím.“



Klub nadaných dětí při ZŠ Libiš

(mensa.click/1j4) je určený žákům školy. „Do aktivit klubu budeme zařazovat logické hry jako šachy, Abaku nebo piškvorky, rébusy a hlavolamy, matematické úlohy, experimenty nebo různé exkurze,“ nastiňuje plány vedoucí klubu Jan Podpěra.

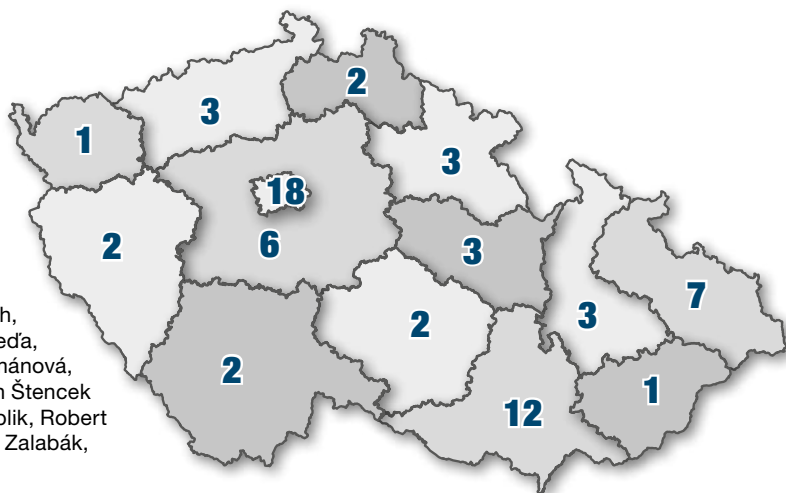
Klub nadaných dětí při ZŠ Praha 7, Strossmayerovo náměstí

(mensa.click/1j5) je naopak dostupný pro žáky 2. až 5. tříd ze všech škol v Praze 7. Účast v klubu je zdarma díky podpoře z MAP Praha 7. „Zaměřujeme se především na rozvoj logického myšlení formou problémových úloh, her a společného sdílení,“ vysvětluje vedoucí klubu Pavla Vinklerová.



VÍTÁME NOVÉ ČLENY!

Julie Andielová, Emily Sarah Bedore, Ronya Birusk, Benet Bláha, Filip Bradáč, Vangelia Busiu, Matěj Bystroň, Jiří Cudlín, Vilém Čech, Marta Čiháková, Tereza Dohnalová, Daniel Dostál, Laura Dostálová, Petr Dufek, Lenka Fendrichová, Patrik Fila, Jakub Fárka, Zlata Hlaváčková, Martin Horák, Karolína Chládková, Jakub Jaroš, Vojtěch Jetmar, Jan Jirmus, Pavel Jobánek, Petr Kapras, Zakhar Karaulov, Matěj Koděra, Jitka Kostolníková, Adam Kozlík, Richard Krátký, Edvard Krčma, Michal Kulendík, Kryštof Kučera, Amálie Křenková, Martin Lokoč, Kryštof Lorenc, Mariana Lukesová, Filip Macháň, Sofie Anna Michalcová, Martin Mirc, Akonuche Samuel Ndukwe, Jonathan Osterroth, Josef Pavlíček, Ondřej Pařízek, Lucas Adrian Pedre, Filip Sedá, Martin Sivok, Antonie Sorrentino, Jiří Šimána, Štěpánka Šimánová, Jolana Šlaufová, Tereza Šlápotosvá, Eliška Špinarová, Šimon Štencek, Eliška Ungrová, Sára Vaculíková, David Vencálek, Eliáš Vráblik, Robert Vícha, Martin Víšek, Alex Waldmann, Erich Winkler, Samuel Zalabák, Václav Zoch, Zdeněk Zápotočný



Nové články na magazin.mensa.cz

Mensantrop: Kateřina Thorová a Hynek Jůn

mensa.click/tiz

Před pětadvaceti lety stáli u zrodu Asociace pomáhající lidem s autismem, dnes známé jako Národní ústav pro autismus, zkráceně NAUTIS. Pro PhDr. Kateřinu Thorovou, Ph.D., a PhDr. Hynka Jůna, Ph.D., se stala celoživotním posláním a dnes se již lidé, kterým stihli pomoci, počítají na tisíce. V rozhovoru s Honzou Koudečkou zmiňují své osobní motivace k práci s lidmi s autismem, výzvy, kterým čelili při zakládání organizace a jejím rozvoji, a diskutují také o mýtech spojených s autismem



Mensa gymnázium slaví postup v Zlatém Ámosovi!

mensa.click/1j6

Učitel matematiky z Mensa gymnázia Matuš Kepič postoupil po nominaci od svých žáků až do semifinále soutěže Zlatý Ámos! Gratulujeme!



Cesta do světa slov a čísel: Předškolní příprava s radostí v MŠ Exilu, Ostrava

mensa.click/1j9

V článku Dany Schönové ze školky spolupracující s Mensou se dozvíte o vzdělávacím projektu, jehož prostřednictvím se školka zaměřuje na podporu předčtenářské a předmatematické gramotnosti u předškolních dětí. Vysvětluje, jak jsou děti hravou a interaktivní formou připravovány na vstup do základní školy pomocí aktivit, které rozvíjejí čtenářské, jazykové, matematické i pohybové dovednosti.



INZERCE

VÝHODNÝ
reklamní čtvereček
pro členy Mensy
za 300 Kč

více informací na
magazin.mensa.cz/pro-inzerenty

*Nadané dítě?
Adhd?
Pas?*



Theraplay.CZ
Dětská psychologická poradna

**KURZY
KERAMIKY**



JAKUB OTH
KERAMISTA.CZ
Ptáček: Tereza Kodešová

PRAHA



MS Pardubice a včely

mensa.click/1j8

Eva Vavřínová shrnuje nejzajímavější poznatky, které se členové MS Pardubice dozvěděli při přednášce Vladimíra Ziky v rámci pravidelného setkání místní skupiny. Jak daleko včely létají za potravou, proč se říká „pilný jako včelka“, nebo jak včelaři poznají stáří včelí královny? To zjistíte v článku.



Návštěva výstavy Tutanchamon – jeho hrobka a poklady

mensa.click/1j7

SIG Jihočeské nadané děti nezahálel ani během únorových jarních prázdnin – společně s dětmi z klubu BLATÍQ z Veselí nad Lužnicí se vydali do Prahy na výstavu Tutanchamon – jeho hrobka a poklady.

Dobrodružství začalo už během vlakové cesty šifrovací hrou a samotná výstava děti vtáhla přímo do historie. Podrobnosti i fotky z akce najdete v článku Marty Frydrychové.



Darwinova plavba kolem světa

mensa.click/1ja

Nový rok zahájil SIG Jihočeské nadané děti interaktivním programem Darwinova plavba kolem světa v Jihočeské vědecké knihovně. Na palubě lodi Beagle se společně s Charlesem Darwinem vydaly za tajemstvím evoluce a přírody, zamysleli se nad význam prostředí pro vývoj organismů i nás samotných a inspirovali se k vlastnímu vědeckému bádání. V článku Marty Frydrychové se dozvíte víc.



Když obrazy představují most

mensa.click/1iv

Marek Řezanka ve svém článku zprostředkovává své dojmy z výstavy výtvarnice Evy Erbsové (SIG Výtvarná tvorba) a doplňuje je autorskou básní.



MS Ostrava snídaňuje v Opavě a Ostravě

mensa.click/1hy

V krátkém článku si Čestmír Kalus pochvaluje již populární tradici společných snídaní v Ostravě a Opavě, na kterou se podařilo navázat i v letošním roce, a zve na další snídane v nadcházejících měsících.



Mensa World Journal

Z ExCommu: Přirozená spravedlnost

Therese Moodie-Bloom, předsedkyně Mensy International. Převzato z Mensa World Journal, č. 146, 3/2025. Přeložila Zuzana Kořínková.



Mezinárodní mensovní rada (International Board of Directors – IBD), kterou tvoří vaši zvolení zástupci, stanovila, že všechny národní Mensy musejí mít zavedený formální postup pro řešení sporů. Nicméně ústava Mensy International rovněž vyžaduje, aby všichni členové měli právo na „spravedlivé a nestranné“ slyšení. Ústava MI přitom má přednost před národními ústavami.

Jak si jistě umíte představit, pojmy „spravedlivý a nestranný“ mohou mít téměř tolik významů, kolik existuje zemí a regionů. Jak je tedy spravedlivé a nestranné interpretovat?

Naše ústava se řídí britským právem, konkrétně westminsterským systémem vlády. Toto je právní rámec, podle kterého Mensa International funguje. Jedním ze základních principů westminsterského práva je koncept přirozené spravedlnosti (Natural Justice).

Základní požadavky v případě řešení sporů v souladu s přirozenou spravedlností jsou následující:

- každý má právo být vyslechnut – tedy právo předložit svůj případ nebo „svou verzi příběhu“, známé také jako audi alteram partem;
- každý má právo na spravedlivé a nestranné slyšení:
 - spravedlivé: postupuje se podle stanoveného, přijatelného a pro všechny strany stejného procesu;
 - nestranné: soudci, mediátoři, rozhodčí nebo členové poroty nesmí být zaujatí ve prospěch ani proti kterékoli ze zúčastněných stran. Nesmějí mít osobní ani finanční zájem na výsledku sporu. Pokud již někdo veřejně vyjádřil výrazný názor na věc nebo na některou ze zúčastněných stran, musí být vyloučen (diskvalifikován) z účasti v řízení. Tento krok je nezbytný k vyloučení předsudků – princip známý jako nemo iudex in causa sua (nikdo nesmí být soudcem ve vlastní věci).

Toto jsou dva hlavní pilíře přirozené spravedlnosti a vztahují se na rozhodnutí všech tribunálů a rozsudky všech soudů, které tyto zásady aplikují. Pokud jsou tyto principy porušeny, může být rozhodnutí tribunálu nebo soudu prohlášeno za ultra vires, tedy neplatné, protože odporuje zásadám přirozené spravedlnosti. Viz také přirozené právo a přirozená práva.

Přirozená spravedlnost také zahrnuje princip, že každý má právo znát svého žalobce, tedy osobu, která proti němu vznesla stížnost. Ačkoli je v raných fázích vyšetřování možná určitá míra zdrženlivosti při sdělování této informace, v rámci formálního řešení sporů v Mensa International není prostor pro anonymní žalobce.

Nakonec princip, který všichni dobře znáte: Spravedlnost musí nejen být vykonána, ale také musí být viditelná.

Tento aforismus vychází z citátu připisovaného lordu Hewartovi, tehdejšímu anglickému vrchnímu soudci. Celý citát je ještě důraznější a jednoznačnější:

„Není jen ‚poměrně důležité‘, ale zcela zásadně důležité, aby spravedlnost byla nejen vykonána, ale aby bylo i naprosto očividné a nepochybně vidět, že byla vykonána.“ (Rex v. Sussex Justices, [1924] 1KB 256)

Všechny organizace, které vyznávají koncept přirozené spravedlnosti, musí mít zavedené protokoly zaručující zachování pověsti založené na integritě, férovosti a nestrannosti.

Pozvánka: European Mensa Junior Camp, Duisburg, Německo, 17.–26. října 2025

Paul Janssen, organizátor EMJC a předseda komise pro nadanou mládež Mensy International. Převzato z Mensa World Journal, č. 146, 3/2025. Přeložila Zuzana Kořínková.

European Mensa Junior Camp (EMJC) je každoroční akce určená pro děti a mládež ve věku od 12 do 17 let. Jazykem setkání je angličtina. Každoročně se EMJC koná v jiné evropské zemi a letos proběhne v Duisburgu v Německu, od 17. do 26. října. Příští ročník plánujeme ve Francii.

Cílem EMJC je umožnit mladým lidem z celé Evropy i z dalších částí světa setkat se s podobně smýšlejícími vrstevníky, navázat nová přátelství, poznat lépe sami sebe i jiné kultury.

EMJC je vzdělávací akce, při níž účastníci dopoledne pracují na projektu dle svého výběru pod vedením školitele. Odpolední dobrovolný program pak nabízí možnosti poznávání hostitelské země a její kultury, sportovních aktivit či zajímavých exkurzí.

Ve večerním programu se účastníci mohou blíže seznámit, sdílet zážitky, naučit se tančit nebo si ověřit své znalosti v zábavných kvízech. EMJC je uznanou vzdělávací akcí, a proto mohou být účastníci v mnoha zemích po dobu kempu omluveni ze školy.

Účastníci EMJC oceňují možnost být mezi dalšími nadanými vrstevníky, kteří sdílejí jejich způsob myšlení a přístup k výzám. Lépe chápou sociální problémy a obtíže, se kterými se nadané a vysoce citlivé děti často setkávají.

Pro mnohé děti je EMJC první příležitostí pobývat v tak empatickém prostředí, kde mohou být samy sebou, cítit se přijímané a pochopené. EMJC se tak stává významnou životní zkušeností a místem, kde se účastníci učí rozvíjet své sociální dovednosti a navazují trvalá přátelství.

Náš tým vedoucích se snaží vytvořit otevřené a příjemné prostředí, v němž se účastníci sami rozhodují, čemu chtějí věnovat svůj čas, a mají možnost naučit se samostatně nakládat se svým časem a energií.

Letošní EMJC se koná souběžně se setkáním IBD+ 2025 v nedalekém Düsseldorfu. Doufáme, že rodiče využijí této příhodné shody okolností – zatímco oni se mohou zúčastnit setkání IBD+, jejich děti si užijí skvělé zážitky kousek od nich v Duisburgu!

Pokud si myslíte, že by vaše ratolest(i) kemp mohl zajímat, nebo pokud se sami chcete zúčastnit, navštivte mensa.click/emjc-25 pro podrobnější informace. Máte-li dotazy, kontaktujte mě prosím na paul.janssen@member.mensa.org.

Pokud byste se rádi připojili jako vedoucí, také mě neváhejte kontaktovat – stále do týmu hledáme nové členy z celého světa!

Máte-li zájem, aby se budoucí EMJC konal ve vaší zemi, nebo vás obecně zajímá organizace akcí pro nadané děti a mládež, kontaktujte mě rovněž na výše uvedeném e-mailu



Pozvánka: Setkání IBD 2025

Převzato z Mensa World Journal, č. 146, 3/2025. Přeložila Zuzana Kořínková.

Další setkání mezinárodní mensovní rady (International Board of Directors) se uskuteční v Düsseldorfu v Německu. Místní tým se těší, že vás zde přivítá od 23. do 26. října 2025. Vedle oficiálního programu je připraven i rozsáhlý doprovodný program srovnatelný s EMAGem, který je určený všem členům Mensy.

Setkání IBD představuje celosvětové setkání vedení Mensy, ale nabídne také množství akcí pro návštěvníky, včetně výletů před a po hlavním programu. Na plánované aktivity se můžete předem nezávazně podívat na webu mensa.click/ibd-25 a předběžně si vybrat, co vás zajímá. Finální program bude sestaven s maximálním ohledem na vaše přání.

Těšíme se na vás v Düsseldorfu! Váš organizační výbor ibd2025@mensa.de.



Stres ovlivňuje, jak mozek zpracovává zvuky

Převzato z Mensa World Journal, č. 146, 3/2025. Přeložila Zuzana Kořínková.

Jak zjistil nový výzkum provedený na myších, chronický stres oslabuje schopnost mozku zpracovávat zvuky a vyžaduje silnější podněty k vyvolání normálních reakcí. Vědci odhalili, že stres ovlivňuje inhibiční mozkové buňky, které potlačují reakce na méně hlasité zvuky, ale zároveň zachovávají citlivost na hlasitější podněty. Tato změna může být způsobena hyperaktivitou populace tzv. SST (somatostatiny) buněk, které tlumí činnost ostatních neuronů zapojených do sluchového zpracování.

Výsledky naznačují, že stres nejen mění emoční reakce, ale také ovlivňuje, jak mozek vnímá neutrální senzorycké informace. Tyto změny by mohly mít důsledky pro poruchy smyslového vnímání související se stresem, například hypersenzitivitu či obtíže s filtrováním okolního hluku. Výzkum upozorňuje na široký dopad stresu na funkce mozku a otevírá prostor pro další studie o senzoryckém zpracování při chronickém stresu.

Klíčová fakta:

Oslabené zpracování zvuku: Chronický stres snižuje reakci mozku na tišší zvuky, zatímco citlivost vůči hlasitějším zvukům zůstává zachována.

Zvýšená nervová inhibice: Inhibiční SST buňky jsou při stresu hyperaktivní a potlačují neurony zapojené do sluchového vnímání.

Širší senzorycké dopady: Stres může měnit nejen zpracování emočních podnětů, ale i běžných neutrálních senzoryckých informací.



80. výročí Mensy a soutěž o vytvoření loga

Therese Moodie-Bloom, předsedkyně Mensy International. Převzato z Mensa World Journal, č. 146, 3/2025. Přeložila Zuzana Kořínková.

V říjnu 2026 oslaví Mensa International 80. výročí svého založení. Zapojme do oslav co nejvíce členů!

Mensa International plánuje celosvětové soutěže v oblastech, jako jsou fotografie, povídky, výtvarné umění, tanec, poezie, šachy, Scrabble nebo dokonce Wordle! Výběr disciplín závisí na vás, členech. Elektronická realizace těchto soutěží může být výzvou – pošlete nám své nápady a návrhy, jak by taková soutěž mohla probíhat. Chceme, aby se do oslav mohli zapojit všichni členové přímo ze svých domovů!

Pro ty, kteří rádi cestují, se uskuteční různá setkání po celém světě, kde proběhnou speciální oslavy této příležitosti – například EMAG, asijsko-pacifické setkání či GLAM – setkání členů latinskoamerické Mensy. Podrobnosti o všech těchto mezinárodních setkáních najdete na webových stránkách mensa.org nebo v časopise Mensa World Journal. Pomozte organizátorům zasláním návrhů na speciální slavnostní akce dostatečně v předstihu.

V říjnu, tedy v samotném měsíci výročí, se uskuteční zvláštní setkání mezinárodní rady (IBD) v Rumunsku. Rumunská Mensa se rozhodla toto setkání povýšit na celosvětové setkání a připravuje doplňkové akce na oslavu našich narozenin.

Poznamenejte si tento rok ve svých kalendářích!

Soutěž o logo k 80. výročí

S dostatečným předstihem vyhlášíme soutěž pro členy Mensy o návrh loga k výročí. Pokud chcete ve svém návrhu využít logo Mensy, zkontrolujte si prosím soulad s pravidly pro používání názvu a loga. Jinak můžete své kreativitě dát volný průchod. Vítěz neobdrží finanční odměnu – získá však prestiž, uznání, prostor v časopise Mensa World Journal a vědomí, že jeho návrh se bude v průběhu roku objevovat po celém světě.

Všechny soutěžní návrhy musí být původním dílem autora, účastník musí být řádným členem Mensy a návrhy je nutné zaslat elektronicky na adresu 80thlogocomp@mensa.org.

Intelligence a demence: Nečekané spojení mezi diagnózou a smrtí

Taryn Dryfhout. Převzato z Mensa World Journal, č. 146, 3/2025. Přeložila Zuzana Kořínková.

Nový výzkum odhaluje překvapivou souvislost mezi inteligencí a dobou přežití po diagnóze demence. Vyšší vzdělání přitom s sebou může přinášet nečekanou daň.

Alzheimerova choroba a příbuzné typy demence patří mezi hlavní příčiny invalidity a úmrtí u starších osob. Odhaduje se, že touto nemocí, která způsobuje poruchy paměti, jazyka a exekutivních funkcí, aktuálně trpí přibližně 35 milionů lidí.

Vyšší vzdělání pomáhá budovat tzv. kognitivní rezervy mozku, které mohou oddálit nástup příznaků demence – to je zdánlivě výhoda pro ty, kdo získali vyšší vzdělání. Tato výhoda však zároveň znamená, že nemoc zůstává déle skrytá a diagnostikována je až v pokročilejším stádiu. Výzkumy nyní ukazují, že u absolventů univerzit dochází po objevení prvních příznaků demence k rychlejšímu zhoršení stavu než u méně vzdělaných jedinců. Lidé s vyšší inteligencí tak fungují déle bez viditelných příznaků nemoci, ale v okamžiku stanovení diagnózy je nemoc již často v pokročilé fázi.

Tým vědců z Erasmus University Medical Centre v Rotterdamu zjistil, že délka života po diagnóze demence klesá úměrně ke každému roku dosaženého vzdělání. Každý další rok vzdělání snižuje očekávanou délku života po diagnóze v průměru o 2,5 měsíce. V průměru tedy lidé s bakalářským titulem žijí po diagnóze o rok méně než lidé, kteří vysokou školu nestudovali. Tato skutečnost se připisuje „paradigmatu kognitivní rezervy“, podle kterého jsou vzdělanější jedinci odolnější vůči poškození mozku. To však neznamená, že jsou méně náchylní k samotnému poškození – pouze dochází k oddálení doby mezi poškozením mozku a propadem kognitivních funkcí.

Mnoho předchozích studií již ukázalo, že intelektuálně stimulující životní styl zpomaluje pokles kognitivních schopností ve stáří a snižuje riziko vzniku Alzheimerovy choroby a příbuzných demencí. Tato ochrana může ale být způsobena i inteligencí samotnou – inteligentnější lidé si totiž častěji volí intelektuálně stimulující prostředí.

Tato zjištění neznamenají, že inteligentnější lidé umírají dříve – pouze že nemoc u nich propuká později, a čas mezi diagnózou a smrtí je tedy kratší. Výzkumy rovněž ukazují, že více než polovina pacientů s diagnostikovanou demencí je do pěti let přesunuta do pečovatelského zařízení. U lidí s pozdější diagnózou může být

tato doba kratší. Na tento poznatek lze však nahlížet pozitivně – vzdělanější lidé zůstávají déle soběstační a zkracuje se doba, kterou tráví v pečovatelských zařízeních.

Přes tyto nové poznatky se základní doporučení odborníků nemění: je důležité si po celý život udržovat kognitivní zdraví prostřednictvím intelektuálních aktivit. Studium, luštění křížovek a podobné činnosti jsou dobře známými prostředky k oddálení úbytku kognitivních funkcí. V tomto ohledu může mít svou pozitivní roli zapojení do mensových aktivit.



Kontakty

Redakce: redakce@mensa.cz

Šéfredaktorka: Zuzana Kořínková, zuzana.korinkova@mensa.cz, 776288979

Redakční rada: Jana Unruhová, Jan Pokorný; rr@mensa.cz

Administrativa: Zuzana Poláková, 770 177 926, sekretarka@mensa.cz

Další kontakty najdete na mensa.cz/kontakty.

Časopis Mensy Česko „Mensa“ je elektronický měsíčník. **Číslo 04/2025** (duben), ročník XXXII, vychází 1. dubna 2025. **Uzávěrka květnového čísla je 6. 4. 2025, uzávěrka červnového čísla je 4. 5. 2025.**

Časopis připravuje redakce časopisu Mensa, zveřejnění a nezveřejnění příspěvků podléhá schválení redakční radou. **Příspěvky, připomínky a dotazy prosím zasílejte na adresu redakce@mensa.cz.** Redakce si vyhrazuje právo články v případě potřeby upravit nebo zkrátit.

Články v časopise představují díla, názory, myšlenky nebo nabídky jednotlivých autorů a nemusejí vyjadřovat postoje jiných mensanů ani orgánů Mensy Česko, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah tohoto časopisu může být volně přebírán všemi ostatními publikacemi Mensy za předpokladu uvedení zdroje, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah publikovaný na magazin.mensa.cz je šířen pod licencí Creative Commons.

Aktuální číslo časopisu je k dispozici v elektronické podobě na webu magazin.mensa.cz. Archiv všech čísel, včetně časopisů Mensy International, naleznete na intranetu Mensy intranet.mensa.cz.

Vydavatel: Mensa Česko, Španielova 1111, 163 00 Praha 6; **Grafika:** Ateliér Falátek, s.r.o., Prokopova 2219/19, Jižní Předměstí, 301 00 Plzeň; **ISSN** 1211-8877; Evidence periodického tisku MK ČR E 22525; © Mensa České republiky, 2025.

Na tomto čísle se podíleli: Taryn Dryfhout, Jana Elbelová, Marcela Fatrová, Marta Frydrychová, Radek Hřivňacký, Paul Janssen, Čestmír Kalus, Hana Kalusová, Zuzana Kořínková, Honza Koudelka, Lucie Měchurová, Jana Middleton, Therese Moodie-Bloom, Marek Řezanka, Martin Sedláček, Dana Schönová, Eva Vavřínová.